Crna Gora
DRŽAVNA REVIZORSKA INSTITUCIJA

DRI broj: 40116/17-042-598/13
Podgorica, 20. jul 2017. godina

# I Z V J E Š T A J

## O REVIZIJI GODIŠNJEG KONSOLIDOVANOG FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA POZITIVNE CRNE GORE ZA 2016. GODINU

**(konačni izvještaj)**

Podgorica jul 2017.godina

**S A D R Ž A J**

**I MIŠLJENJE I PREPORUKE ..... 4**

**II OPŠTI PODACI ..... 6**

1.1. PRAVNI OSNOV ..... 6
1.2. OSNOVNI PODACI O PARTIJI ..... 6
1.3. FINANSIRANJE PARTIJE ..... 7
1.3.1. Finansiranje iz budžetskih sredstava ..... 7
1.3.2. FINANSIRANJE IZ PRIVATNIH IZVORA ..... 8
1.4. FINANSIJSKI PLAN I PROGRAM RADA ..... 8
1.5. PROGRAM RADA ..... 9
1.6. PREDMET REVIZIJE ..... 9
1.7. CILJ REVIZIJE ..... 9
1.8. VRSTA REVIZIJE ..... 10
1.9. METODOLOGIJA VRŠENJA REVIZIJE ..... 10
1.10. PLANIRANA PODRUČJA REVIZIJE ..... 11

**III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE ..... 11**

2.1. SISTEM UNUTRAŠNJIH KONTROLA ..... 11
2.2. POSLOVNE KNJIGE ..... 12
2.3. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI ..... 12
2.3.1. Bilans stanja ..... 13
2.3.1.1. Evidentiranje i popis imovine ..... 13
2.3.1.2. Potraživanja ..... 14
2.3.1.3. Novčana sredstva na žiro računima ..... 14
2.3.1.4. Visa Biznis kartice ..... 15
2.3.1.5. Blagajničko poslovanje ..... 15
2.3.1.6. Obaveze ..... 17
2.3.2. Konsolidovani bilans uspjeha ..... 18
2.3.2.1. Prihodi ..... 18
Prihodi iz budžeta CG ..... 19
Prihodi iz budžeta jedinica lokalne samouprave ..... 19
Prihodi od priloga ..... 20
Prihodi od članarina ..... 20
2.3.2.2. Troškovi ..... 20
Troškovi materijala (k-onto 511, 512) ..... 22
Troškovi energije i goriva (konto 513) ..... 22
Zarade i naknade i ostali lični rashodi ..... 22
Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodaavca (konto 520) ..... 22
Troškovi naknada po ugovoru o djelu ( konto 522) ..... 23
Ostali lični rashodi i naknade (k-to 529) ..... 24
Troškovi telefonskih usluga i prevoza (konto 531) ..... 24

Troškovi održavanja osnovnih sredstava (konto 532) ..... 24
Troškovi zakupnina (konto 533) ..... 25
Troškovi reklame i propagande (konto 535) ..... 25
Troškovi amortizacije (konto 540) ..... 26
Troškovi neproizvodnih usluga (konto 550) ..... 26
Troškovi reprezentacije (konto 551) ..... 27
Troškovi platnog prometa (konto 553) ..... 27
Troškovi donacija (konto 554) ..... 27
Drugi nematerijalni troškovi (konto 555 i 559) ..... 27
2.3.3. ISKAZ O NOVČANIM TOKOVIMA ..... 28
**IV REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNIH GODINA ..... 29**

# I MIŠLJENJE I PREPORUKE

Državna revizorska institucija, na osnovu člana 4 i člana 12 Zakona o Državnoj revizorskoj instituciji, Zakona o fininasiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i Odluke Kolegijuma o vršenju revizije broj (40116/17-042-598) izvršila je finansijsku reviziju Godišnjeg finansijskog izvještaja i reviziju pravilnosti Pozitivne Crne Gore za 2016. godinu. Revizija je izvršena u skladu sa Poslovnikom Državne revizorske institucije i Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti.

## Odgovornost rukovodstva subjekta revizije

Rukovodstvo Partije je odgovorno za pripremu i fer prezentovanje Finansijskog izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, kao i za usklađenost poslovanja sa važećim zakonskim i drugim relevantnim propisima.

## Odgovornost Državne revizorske institucije

Odgovornost Državne revizorske institucije je da, na osnovu izvršene revizije, izrazi mišljenje da li su finansijski izvještaji Pozitivne Crne Gore za 2016. godinu, u svim materijalnim aspektima sastavljeni i prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja. Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, odgovornost DRI je izražavanje mišljenja da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa zakonima, drugim propisima i aktima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju.

Na bazi sprovedene revizije, utvrđenog činjeničnog stanja i Izjašnjenja subjekta revizije (br. 19-187/2017 od 30.06.2017. godine) na Preliminarni izvještaj DRI (br. 04-119/17 od 23.06.2017.godine), nadležni Kolegijum u sastavu član Senata Nikola Kovačević, rukovodilac Kolegijuma i član Senata Zoran Jelić, član Kolegijuma, na sjednici održanoj 20.07.2017. godine usvojio je:

## KONAČNI IZVJEŠTAJ

## o reviziji Godišnjeg konsolidovanog finansijskog izvještaja Pozitivne Crne Gore za 2016. godinu

## MIŠLJENJE

**Finansijskom revizijom** je utvrđeno da je Godišnji finansijski izvještaj Pozitivne Crne Gore za 2016. godinu u svim bitno materijalnim aspektima sastavljen i prezentovan na fer i objektivan način u skladu sa važećim okvirom finansijskog izvještavanja, pa u skladu sa tim nadležni Kolegijum izražava **pozitivno mišljenje** na Godišnji finansijski izvještaj.

**Revizijom pravilnosti** utvrđeno je da je subjekt revizije finansijske i druge radnje uskladio u svim bitno materijalnim aspektima sa zakonskim i drugim propisima koji su identifikovani kao kriterijumi za predmetnu reviziju osim navedeno pod tačkom 2.3.1.4 – Viza biznis kartica i tačkom 2.3.1.5 - Blagajničko poslovanje, pa u skladu sa tim nadležni kolegijum izražava **pozitivno mišljenje uz skretanje pažnje da:**

- **Subjekt revizije vrši uplatu poreza na lična primanja shodno odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, kojim je propisano da se porez na lična primanja obračunava, obustavlja i uplaćuje prilikom svake isplate primanja, prema propisima koji važe na dan isplate.**
- **Subjekt revizije evidentiranje svih poslovnih transakcija vrši na osnovu vjerodostojne i potpune knjigovodstvene dokumentacije shodno odredbama člana 19 Zakona o računovodstvu.**

**Član Senata DRI,**
**Rukovodilac Kolegijuma,**
**Nikola N. Kovačević**

# II OPŠTI PODACI

## 1.1. Pravni osnov

Pravni osnov za vršenje revizije sadržan je u:

- Zakonu o Državnoj revizorskoj instituciji ( "Sl. list CG" br. 15/07, 73/10, 40/11 i 31/14);
- Zakonu o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (Sl.list CG" br. 52/1414,76/15 i 83/16);
- Godišnjem planu revizije Državne revizorske institucije DRI br. 06-23/16 od 14.12.2016. godine i izmjena Godišnjeg plana br. 06-26/17 od 14.marta 2017.godine
- Odluci Kolegijuma nadležnog za vršenje ove revizije (br 40116/17-042-598 ) od 03.04.2017.godine.

Revizija konsolidovanog Godišnjeg finansijskog izvještaja Pozitivne Crne Gore vršena je u skladu sa:

- Poslovnikom Državne revizorske institucije („Sl. list CG" br. 03/15);
- Uputstvom o metodologiji vršenja finansijske revizije i revizije pravilnosti („Sl. list CG" br. 07/15);
- Smjernicama za kontrolu kvaliteta vršenja revizije;
- Međunarodnim standardima (ISSAI).

## 1.2. Osnovni podaci o partiji

Politička partija Pozitivna Crna Gora (u daljem tekstu PCG) je samostalna demokratska partija slobodnih i odgovornih članova koji djeluju radi ostvarivanja programskih načela i ciljeva partije.

Partija je Rješenjem Ministarstva unutrašnjih poslova broj 05-006/12-9178/1 dana 14.06.2012. godine, upisana u Registar političkih partija. Partiju predstavlja i zastupa predsjednik Darko Pajović. Sjedište partije je u Podgorici.

Organi partije su: Kongres, Glavni odbor, Predsjednik, Predsjedništvo, Generalni sekretarijat, Statutarna komisija, Nadzorni odbor, Sud časti i Politički savjet.

Pored navedenih organa partije, u svrhu političkog djelovanja biraju se potpredsjednici/ice, Politički direktor i menadžer partije.

Kongres je najviše programsko, statutarno i izborno tijelo stranke.

Kongres ima sledeće nadležnosti: donosi Program stranke i Statut PCG, utvrđuje političke smjernice Partije, bira i razrješava predsjednika/cu,

članove/ice Glavnog odbora, Nadzornog odbora, Statutarne komisije, bira Radno predsjedništvo i predsjednika istog na predlog Predsjednika PCG, bira i proglašava počasne članove na predlog Predsjedništva, raspravlja i usvaja izvještaje o radu predsjednika/ce, Glavnog odbora i Nadzornog odbora, donosi Poslovnik o svom radu, razmatra ostala pitanja vezana za djelovanje PCG.

Glavni odbor donosi finansijski plan stranke, na predlog Predsjedništva stranke. Predsjedništvo odlučuje o rasporedu finansijskih sredstava. Nadzorni odbor stranke vrši nadzor nad prikupljanjem i rasporedom finansijskih sredstava, kontroliše upravljanje imovinom koja je u vlasništvu stranke ili kojom Partija raspolaže po drugom osnovu; podnosi izvještaj o kontroli finansijskog poslovanja Glavnom odboru jednom godisnje; podnosi izvještaj Kongresu i donosi poslovnik o svom radu. Menadžer stranke obavlja administrativno-finansijske poslove koje mu povjeri Predsjedništvo Partije. Menadžer je odgovoran za finansijsko poslovanje stranke. Menadžer se stara o izvršenju odluka organa Partije.

### 1.3. Finansiranje partije

Za svoj rad i aktivnosti, Partija finansijska sredstva obezbjeđuje putem: članarine, dobrovoljnih priloga, prihoda od imovine, iz budžeta, legata, drugih izvora u skladu sa zakonom. Iznos članarine utvrđuje Predsjedništvo stranke.

Glavni odbor donosi finansijski plan stranke, na predlog Predsjedništva stranke. Predsjedništvo odlučuje o rasporedu finansijskih sredstava. Nadzorni odbor stranke vrši nadzor nad prikupljanjem i rasporedom finansijskih sredstava.

#### 1.3.1. Finansiranje iz budžetskih sredstava

Partiji su u 2016. godini iz Budžeta Crne Gore opredijeljena sredstva u iznosu od 371.176,49€ (za finansiranje redovnih aktivnosti u iznosu od 348.473,76€, a za finansiranje izbornih kampanja u iznosu od 22.702,73€), dok su sredstva iz budžeta lokalnih samouprava opredijeljena u iznosu od 102.433,29€ (za redovan rad u iznosu od 100.530,49€, a iznos sredstava od 1.902,80€ za izborne kampanje).

### 1.3.2. Finansiranje iz privatnih izvora

Partija se u 2016. godini, osim iz budžetskih sredstava finansirala i iz privatnih izvora u iznosu od 2.202,06€ i to: od članarina u iznosu od 1.520,00€ i priloga u iznosu od 682,06€ (od kojeg se iznos od 600,00€ odnosi na prilive sredstava po osnovu uplate priloga fizičkih lica i to: 100,00€-redovno poslovanje i 500,00€-izborne kampanje, dok se iznos od 82,06€ odnosi na prihode po osnovu pozitivne kamate na depozite po viđenju kod poslovnih banaka).

## 1.4. Finansijski plan i program rada

Predsjedništvo Partije je shodno članu 38 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja usvojilo je Finansijski plan i Program rada za 2016. godinu (br.05-1408/2015/1 od 28.12.2015). Shodno Finansijskom planu prihodi su planirani u iznosu od 706.916,60€ i to prihodi za finansiranje redovnih aktivnosti Partije u iznosu od 456.919,60€ i prihodi za finansiranje troškova izbornih kampanja u iznosu od 250.000,00€. Prihodi za redovno poslovanje planirani su iz Budžeta Crne Gore u iznosu od 364.921,08€; iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 85.868,52€, od priloga i članarina u iznosu od 6.000,00€ i od finansijskih prihoda u iznosu od 130,00€.

Partija je u 2016. godini, planirala rashode u ukupnom iznosu od 790.822,00€, od kojih se iznos od 540.822,00€ odnosi na troškove redovnog poslovanja, a iznos od 250.000,00€ na troškove izbornih kampanja.

Rashodi za redovno poslovanje planirani su za: bruto zarade i doprinose na teret poslodavca u iznosu od 140.000,00€, za materijal u iznosu od 14.000,00€, za službena putovanja u iznosu od 176.172,00€, za reprezentaciju u iznosu od 12.000,00€, bankarske usluge/ u iznosu od 1.172,00€, advokatske, notarske i pravne usluge u iznosu od 4.000,00€, konsultantske usluge, projekte i studije u iznosu od 60.000,00€, za istraživanje javnog mnjenja u iznosu od 20.000,00€, knjigovodstvene usluge 3.000,00€, usluge knjigovodstva u iznosu od 6.000,00€, usluge stručnog usavršavanja 2.400,00€, pomoći u iznosu od 3.600,00€, usluge SMS servisa u iznosu od 4.000,00€, usluge dizajna u iznosu od 5.000,00€, usluge štampe, reklame i propagande u iznosu od 10.000,00€, ostale usluge u znosu od 5.000,00€, VISA kartica 15.000,00€, tekuće održavanje u iznosu od 6.000,00€, troškove održavanja opreme i održavanja vozila u iznosu od 4.000,00€, troškove zakupa u iznosu od 30.000,00€, režijske troškove 18.000,00€ i troškove telefona u iznosu od 12.000,00€, troškove komunalija u iznosu od 1.000,00€, troškove partijskih aktivnosti u iznosu od 51.000,00€, ostale transfere u iznosu od 18.300,00€, otplatu dugova u iznosu od 7.200,00€ i sredstva rezervi u iznosu od 80.000,00€.

### 1.5. Program rada

Programom rada precizirane su između ostalih i sljedeće aktivnosti za 2016.godinu :

- Organizacija sjednica stranačkih organa
- Obilazak terena
- Obilježavanje značajnih datuma za Partiju i obilježavanje vjerskih praznika
- Saradnja sa agencijama na promociji Partije u medijima i istraživanje javnog mnjenja
- Organizovanje parlamentarnih i lokalnih izbora / predizborne aktivnosti.

### 1.6. Predmet revizije

Predmet revizije je Godišnji konsolidovani finansijski izvještaj Pozitivne Crne Gore za 2016.godinu.

### 1.7. Cilj revizije

Cilj finansijske revizije je izražavanje mišljenja da li su:

1. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima pripremljeni u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja;
2. finansijski izvještaji u svim materijalnim aspektima prezentovani na fer i objektivan način u skladu sa datim okvirom.

Cilj revizije pravilnosti je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske i druge radnje subjekta revizije, u svim materijalnim aspektima usklađene sa relevantnim zakonskim i drugim propisima koji su indentifikovani kao kriterijumi i to:

- Zakon o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja („Sl. list CG“ br. 52/14,76/15 i 83/16);
- Zakon o radu ("Sl. list Crne Gore" br. 49/08...31/14, 53/14);
- Zakon o računovodstvu ("Sl. list Crne Gore" br.52/16);
- Zakon o obligacionim odnosima ("Sl. list Crne Gore" br. 047/08, 004/11);
- Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica /“Sl.list RCG“, br.065/01,...,“Sl.list CG“, br.079/15);

- Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje (“Sl. list CG”, br. 13/ 07...62/13 i 08/15)
- Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima, ("Sl.list Crne Gore", br. 26/12);
- Uredba o naknadi troškova zaposlenih u javnom sektoru (“Sl.list CG“, br.040/16);
- Pravilnik o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG" br 5/11);
- Pravilnik o obrascu Godišnjeg izvještaja o prihodima, imovini i rashodima političke partije ("Sl. list CG" br. 17/12);
- Statut Pozitivne Crne Gore;
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Partije;
- Finansijski plan Partije za 2016. godinu;
- Program rada Partije za 2016. godinu.

## 1.8. Vrsta revizije

Državna revizorska institucija izvršila je finansijsku reviziju i reviziju pravilnosti Pozitivne CG za 2016. godinu. Finansijska revizija podrazumijeva reviziju godišnjeg finansijskog izvještaja, dok revizija pravilnosti podrazumijeva usklađenost poslovanja sa zakonskom i drugom regulativom.

## 1.9. Metodologija vršenja revizije

Revizija je vršena kombinovanjem postupka dokumentarne i terenske revizije.

U pripremnoj fazi revizije izvršeno je indetifikovanje i procjena materijalnog rizika kroz razumijevanje subjekta revizije i njegovog okruženja uključujući i unutrašnje kontrole. Takođe je utvrđena materijalnost u fazi planiranja finansijske revizije za finansijske izvještaje kao cjelinu odnosno procjena do kog nivoa se može tolerisati pogrešno prikazivanje podataka u finansijskim izvještajima, a da to ne utiče značajno na njihovu istitnitost i objektivnost. Materijalnost je utvrđena u iznosu od 9.057,00€ (1,50% od ostvarenih rashoda Partije koji iznose 603.794,00€ ).

Za potrebe prikupljanja revizorskih dokaza državni revizori su se upoznali sa zakonskom i drugom regulativom pribavljena je dokumentacija i informacije o

poslovanju subjekta revizije, ocijenjeno je funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola radi određivanja revizorskog pristupa. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona te pravila, procedura drugih internih akata shodno utvrđenim kriterijumima. Revizijom su u cjelosti revidirani: stalna imovina, blagajničko poslovanje, depoziti na računu, potraživanja, neizmirene obaveze, prihodi, zarade i naknade, dok su ostali troškovi plaćeni preko žiro računa revidirani uzorkom od 80%.

### 1.10. Planirana područja revizije

Revizijom su obuhvaćeni sledeći segmenti revizije: djelokrug rada i unutrašnja organizacija, sistem unutrašnjih kontrola, planiranje i računovodstveno poslovanje, finansijski izvještaji, prihodi, rashodi, imovina, obaveze. Pored revizije navedenih segmenata predmetnom revizijom je izvršena provjera realizacije preporuka koje je DRI dala u Izvještaju o reviziji Godišnjeg finansijskog izvještaja Partije za 2015. godinu.

## III UTVRĐENO ČINJENIČNO STANJE

### 2.1. Sistem unutrašnjih kontrola

Partija je članom 43 Statuta, utvrdila da unutrašnju kontrolu finansijskog poslovanja Partije vrši Nadzorni odbor, a članom 46 da je Menadžer Partije odgovoran za finansijsko poslovanje iste.

Shodno članu 61 Statuta, Partija je utvrdila obavezu donošenja finansijskog plana do 01. decembra tekuće godine za narednu godinu, a članom 61 Statuta je utvrđeno da je nadležnost Menadžera Partije da predlaže Predsjedništvu Finansijski plan, stara se o njegovom izvršavanju i rasporedu sredstava, potpisuje finansijsku dokumentaciju i podnosi finansijske izvještaje i sl.

Partija je donijela sledeća interna akta: Statut, Politički program, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, Finansijski plan i Program rada za 2016. godinu, kao i Pravilnik o putnim troškovima i naknadama za službeno putovanje u zemlji i inostranstvu, Odluke o načinu i postupku dodjele donacija i stipendija, o naknadi troškova mobilnih telefona i troškova reprezentacije o refundaciji troškova goriva, Odluku o korišćenju Visa Bisnis kartice i Odluku o načinu utvrđivanja visine članarine za 2016. godinu.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji uređena je unutrašnja organizacija i sistematizacija radnih mjesta (organizacione jedinice, opis poslova broj radnih mjesta kao i broj izvšioca na sistematizovanim radnim mjestima.

Shodno Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji za obavljanje poslova u Partiji sistematizovano je 17 radnih mjesta sa 56 izvršioca.

Članom 5 ovog Pravilnika je precizirano da radna mjesta koja se popunjavaju odlukama organa Partije ne povlače za sobom zasnivanje radnog odnosa u Partiji već se ti neophodni poslovi mogu obavljati na volonterskoj osnovi. Ugovorima o radu utvrđena su prava i obaveze zaposlenih, kao i visina zarade. Na pitanja koja nisu uređena Pravilnikom primjenjuju se odredbe Zakona o radu i drugi opšti akti Partije.

## 2.2. Poslovne knjige

Partija je dužna shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata da vodi računovodstvenu evidenciju prihoda i rashoda po porijeklu, visini i strukturi u skladu sa propisima Ministarstva.

Budući da Partija ima svojstvo pravnog lica dužna je da poslovne knjige vodi po sistemu dvojnog knjigovodstva. Računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji.

Revizijom je utvrđeno da je Partija poslovne knjige vodila prema odredbama Zakona o računovodstvu i Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva i druga pravna lica.

Partija u revidiranom periodu vodila sledeće poslovne knjige: Dnevnik, Glavnu knjigu, pomoćne evidencije blagajničkog poslovanja, potraživanja, obaveza i evidenciju osnovnih sredstava.

Partija evidentiranje poslovnih promjena obezbjeđuje na obračunskoj osnovi shodno Izjavi Menadžera Partije, br.19/164-2017 od 15.05.2017. godine.

## 2.3. Finansijski izvještaji

Shodno članu 37 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, Partija je u obavezi da završni račun i godišnji konsolidovani finansijski izvještaj dostavlja Državnoj revizorskoj instituciji, najkasnije do 31. marta tekuće za prethodnu godinu.

Partija je konsolidovani Godišnji finansijski izvještaj za 2016. godinu dostavila Državnoj revizorskoj instituciji u predviđenom roku i na propisanim obrascima, i to:

- Bilans stanja - na obrascu BS;
- Bilans uspjeha - na obrascu BU;

- Iskaz o novčanim tokovima - na obrascu INT;
- Iskaz o promjenama na kapitalu – na obrascu IPK i
- Statistički Aneks.

U konsolidovanom godišnjem finansijskom izvještaju Pozitivne Crne Gore za 2016. godinu iskazani su podaci o redovnom poslovanju i izbornim kampanjama (parlamentarni i lokalni izbori održani dana 16.oktobra 2016. godine).

### 2.3.1. Bilans stanja

Prema prezentiranim podacima u bilansu stanja vrijednost imovine (aktiva) i vrijednost izvora sredstava (pasiva) iskazana je u iznosu od po 34.095,00€. U aktivi bilansa stanja je iskazana imovina Partije, koju čine: stalna imovina u iznosu od 10.647,00€ i obrtna imovina u iznosu od 23.448,00€ (gotovina na računu i u blagajni u iznosu od 2.421,00€ i potraživanja od lokalnih samouprava u iznosu od 21.027,00€ ). U pasivi su iskazani: gubitak umanjen za neraspoređenu dobit iz prethodnih godina u iznosu od 12.953,00€ i kratkoročne obaveze u iznosu od 47.081,00€.

#### 2.3.1.1. Evidentiranje i popis imovine

U postupku revizije je utvrđeno da je Komisija imenovana odlukom Menadžera Partije izvršila popis imovine (stalne i obrtne), obaveza i potraživanja sa stanjem na dan 31.12.2016. godine i sačinila izvještaj o popisu br.01-40/2017 od 13.01.2017. godine). Takođe je utvrđeno da Partija obezbjeđuje analitičku evidenciju osnovnih sredstava i da je je Odlukom Menadžera Partije (br.19-1389/2016) utvrdila metodu za obračun amortizacije. Obračun amortizacije je u 2016. godini vršen primjenom proporcionalne metode .

Imovinu Partije čine vozila, kompjuterska oprema, kancelarijski namještaj, vozila i ostala oprema.

Shodno podacima prezentiranim u izvještaju o popisu i podacima iz Glavne knjige, imovina Partije po nabavnoj vrijednosti na dan 31.12.2016. godine iznosila je 31.470,06€, otpisanoj vrijednosti 20.823,55€ i sadašnjoj vrijednosti 10.646,51€. Partija je tokom 2016. godine izvršila nabavku (kompjuterske opreme, kancelarijskog namještaja) u iznosu od 3.062,00€.

### 2.3.1.2. Potraživanja

Revizijom je utvrđeno da Partija u poslovnim knjigama evidentirala potraživanja od lokalnih samouprava u iznosu od 21.026,75€. Potraživanja su iskazana od sledežih opština: Prijestonice Cetinje u iznosu od 13.246,40€, opštine Budva u iznosu od 3.842,44€, opštine Ulcinj u iznosu od 3.648,94€ i opštine Bar u iznosu od 663,72€. Kako je u Glavnij knjizi na kontu potraživanja evidentirana pretplata od opštine Kotor u iznosu od 374,75€ to je saldo ukupnih potraživanja umanjen za navedenu preplatu. Potraživanja su evidentirana na osnovu usaglašene dokumentacije sa lokalnim samoupravama.

### 2.3.1.3. Novčana sredstva na žiro računima

Partija je u 2016. godini imala otvorene žiro račune za obavljanje redovne djelatnosti račun Visa Business kartice, kao i posebni žiro račun otvoren shodno članu 18 Zakona, za potrebe izbornih kampanja. Depoziti na navedenim računima na dan 31.12.2016. godine iznosili su 2.421,36€ od kojih se na sredstva na računu Visa Biznis kartice odnosi 281,39€, a na izbornom računu 20,51€. Stanje depozita na računima koje je evidentirano u poslovnim knjigama Partije odgovara stanju koje je iskazano u izvještajima o kretanju sredstava na žiro računima poslovnih banka (bančini izvodi) na pomenuti datum.

Partija je za potrebe izbornih kampanja (Parlamentarni i lokalni izbori u Kotoru, Budvi, Andrijevici,), shodno obavezi iz člana 18 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja otvorila posebni račun. Navedeni račun je korišćen za prikupljanje sredstava za finansiranje izbornih kampanja i sa istog su plaćani troškovi po ovom osnovu. Partija je shodno članu 19 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja odredila lice odgovorno za namjensko trošenje sredstava i za podnošenje Izvještaja.

Uvidom u prezentirane bančine izvode i drugu dokumentaciju, utvrđeno je da su izborne kampanje za Parlamentarne i lokalne izbore finansirane iz budžetskih sredstava u iznosu od 24.605,53€ (20% sredstava koja se raspodjeljuju u jednakim iznosima svim podnosiocima izbornih lista), od priloga fizičkih lica u iznosu od 500,00€ i iz sopstvenih sredstava u iznosu od 190.000,00€. Prenos sredstava sa redovnog računa na izborni račun vršen je kao pozajmica shodno Odlukama Predsjedništva ( br.04-845/2016, br.04-1223/2016 i br.04-1280/2016) do uplate sredstava po osnovu osvojenih mandata. Partija na parlamentarnim izborima (održanim 16.10.2016. godine ) nije osvojila mandate i nije ostvarila sredstva po ovom osnovu.

### 2.3.1.4. Visa Biznis kartice

Revizijom je utvrđeno da je Partija (korisnik kartice) dana 27.03.2013. godine zaključila Ugovor o izdavanju i korišćenju Business Electron kartice sa Hipotekarnom bankom. Partija je donijela Odluku o korišćenju Visa Biznis kartice (br.05-1407/2015), kojom je precizirano da kreditnu karticu isključivo može koristiti predsjednik Partije i to za troškove reprezentacije u zemlji i inostranstvu, troškove goriva, troškove službenih putovanja, kao i ostale troškove nastale u funkciji stranačkog rada i prezentovanja stranke. Dozvoljeni limit na godišnjem nivou utvrđen je u iznosu od 15.000,00€.

Uvidom u izvode Visa kartice, utvrđeno je da su sredstva na ovoj kartici na dan 01.01.2016. godine iznosila 844,77€, da je tokom 2016. godine na istu izvršen prenos sredstava sa redovnog žiro računa Partije, u iznosu od 13.600,00€ i da je koristeći navedenu karticu utrošeno sredstava u iznosu od 14.163,38€, tako da je saldo na dan 31.12.2016 godine na istoj iznosio 281,39€. Revizijom je uvrđeno da su Visa karticom plaćani troškovi reprezentacije u iznosu od 14.064,92€, troškovi goriva u iznosu od 45,75€ i ostali troškovi u iznosu od 52,71€. Od isplaćenih troškova gotovinski je plaćen iznos od 1.390,00€ (podizanjem gotovine sa računa Visa kartice), dok je preostali dio troškova plaćen sa navedenog računa.

Uvidom u prezentiranu dokumentaciju utvrđeno je da dio troškova reprezentacije koji su plaćeni preko računa Visa kartice u iznosu od 3.844,27€ nije pravdan adekvatnom i potpunom dokumentacijom (prezentirani su bančini izvodi, ali nijesu priloženi računi za pravdanje navedenih troškova, što nije u skladu sa članom 19 Zakona o računovodstvu kojim je propisano da računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji.

- **Korisnik Visa kartice je dužan da sve troškove pravda adkvatnom i potpunom dokumentacijom, koja je osnov za evidentiranje u poslovnim knjigama subjekta revizije. Računovodstvena evidencija mora biti zasnovana na vjerodostojnoj računovodstvenoj dokumentaciji.**

### 2.3.1.5. Blagajničko poslovanje

U postupku revizije je utvrđeno da Partija blagajničko poslovanje obezbjeđuje u okviru glavne blagajne i porto blagajne. Evidentiranje blagajničkih transakcija vrši se u dnevniku blagajne. Shodno prezentiranim podacima u dnevniku blagajne gotovina u blagajni na dan 01.01.2016. godine iznosila je 1.503,46€.

Za potrebe blagajne u 2016 godini je podignuta gotovina u ukupnom iznosu od 52.900,00€, a iz blagajne su isplaćeni troškovi u iznosu od 54.403,43€, tako da gotovine u glavnoj blagajni na dan 31.12.2016.godine nije bilo.

Revizijom je utvrđeno da su gotovinski iz blagajne isplaćene naknade po ugovorima o djelu u iznosu od 27.500,00€, troškovi upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe u iznosu od 19.406,60€, troškovi kancelarijskog materijala u iznosu od 247,05€, troškovi reprezentacije u iznosu od 6.442,01€ i ostali troškovi u iznosu od 810,03€.

Tabelarni pregled gotovinski isplaćenih troškova iz blagajne

| redni broj | vrsta troška | iznos | %učešća |
|---|---|---|---|
| 1 | Ugovorene naknade | 27.500,00 | 50,55% |
| 2 | Troškovi upotrebe sopstvenog vozila za službene sfrhe | 19.404,60 | 35,67% |
| 3 | Troškove reprezentacije | 6.442,01 | 11,84% |
| 4 | Troškovi materijala | 247,05 | 0,45% |
| 5 | ostali troškovi | 810,03 | 1,49% |
| | **ukupno** | **54.403,69** | **100,00%** |

Revizijom je utvrđeno da su iz blagajne shodno zaključenim ugovorima o djelu isplaćene neto naknade u ukupnom iznosu od 27.500,00€. Naknade po ugovorima o djelu isplaćene su za 16 lica u iznosima od 500,00€ do 2.500,00€ po izvršiocu. Preuzimanje gotovine je dokumentovano priznanicama koje su potpisane od strane lica koja su preuzela gotovinu. Revizijom je utvrđeno da su ugovori o djelu zaključivani za obavljanje poslova obilaska mjesnih odbora i sprovođenje postizborne analize, kao i pružanje usluga u oblasti političkog djelovanja i realizacije internog stranačkog upitnika, a prema instrukcijama Partije.

Ugovori o djelu su zaključeni shodno odredbama čl. 669 do čl.698 Zakona o obligacionim odnosima.

Na isplaćene naknade obračunate su poreske obaveze u iznosu od 2.848,95€, ali iste nijesu plaćene što nije u skladu sa članom 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica.

- **Subjekt revizije je dužan da vrši uplatu poreza na lična primanja shodno odredbama člana 46 Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, kojim je propisano da se porez na lična primanja obračunava, obustavlja i uplaćuje prilikom svake isplate primanja, prema propisima koji važe na dan isplate.**

Troškovi isplaćeni iz blagajne u iznosu od 19.404,60€ odnose se na troškove upotrebe sopstvenih vozila u službene svrhe. Isplata naknada vršena je po osnovu prisustva sjednicama organa Partije kao i po osnovu obilazka opštinskih odbora i kancelarija na teritoriji Crne Gore.

Isplata navedenih naknada vršena je u iznosu predviđenim Uredbom o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima i odredbama člana 9 Pravilnika o putnim troškovima za službeno putovanje u zemlji i inostranstvu, (djel.br.01-896/2015 od 31.07.2015).

Gotovinski iz blagajne isplaćeni troškovi u iznosu od 6.442,01€ odnose se na troškove ugostiteljskih usluga i nabavke robe u maloprodaji za reprezentativne svrhe.

Iz blagajne su isplaćeni i sledeći troškovi kancelarijskog materijala u iznosu 247,05€ i ostali troškovi u iznosu od 810,03€ (notarske usluge, usluge popravke opreme, uplata za međunarodnu dozvolu, cvjetni aranžmani, troškovi prevoza i troškovi putarina i sl. ) Navedeni troškovi su dokumentovani.

Partija je blagajničko poslovanje osim preko Glavne blagajne obavljala i preko Porto blagajne.. Za potrebe iste podignuta je gotovina sa računa VISA kartice u iznosu od 1.390.00€, a iz blagajne je izvršena isplata po osnovu troškova reprezentacije u istom iznosu, tako da na dan 31.12.2016. godine u ovoj blagajni nije bilo gotovine. Gotovinski plaćeni troškovi iz ove blagajne pravdani su fiskalnim računima.

### 2.3.1.6. Obaveze

Obaveze Partije na dan 31.12.2016. godine iskazane su u Glavnoj knjizi u iznosu od 47.049,15€ odnose se na obaveze prema dobavljačima u iznosu od 39.726,52€ i ostale kratkoročne obaveze u iznosu od 7.322,63€.

Revizijom je utvrđeno da se od ukupno iskazanih obaveza prema dobavljačima iznos od 1.353,52€ odnosi na obaveze za redovno poslovanje, dok se iznos od 38.373,00€ odnosi na obaveze za izborne kampanje. Najveći dio iskazanih obaveza prema dobavljačima odnosi se na obaveze prema medijskim kućama po osnovu pružanja usluga medijskog oglašavanja tokom izborne kampanje – prenos završne konferencije i emitovanje političkog marketinga, kao i na ime usluga snimanja reklamnih spotova za potrebe izborne kampanje (38.373,00€). Osim navedenih obaveza prema dobavljačima iskazane su i obaveze po osnovu neplaćenh troškova električne energije, telefona, knjigovodstvenih usluga i sl. u iznosu od 1.353,52€.

Ostale kratkoročne obaveze evidentirane u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 7.322,63€, odnose se na: obaveze za neto zarade u iznosu od 300,00€, obaveze

za porez na naknade po ugovorima o djelu u iznosu od 2.848,95€, obaveze za doprinose na teret zaposlenog i na teret poslodavca u iznosu od 3.674,70, ostale doprinose u iznosu od 71,46€ i na obaveze za prirez porezu na zarade i naknade po ugovorima o djelu i ugovoru o zakupu poslovnih prostora (za potrebe izborne kampanje) u iznosu od 691,23€.

### 2.3.2. Konsolidovani bilans uspjeha

U Konsolidovanom Bilansu uspjeha iskazani su prihodi u iznosu od 475.812€, rashodi u iznosu 603.794€ i finansijski rezultat (gubitak) u iznosu od (127.982€).

#### 2.3.2.1. Prihodi

Partija je u 2016. godini ostvarila prihode u iznosu od 475.811,84€, a isti se odnose na prihode iz budžeta CG u iznosu od 371.176,73€, prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 102.432,80€, prihode od priloga u iznosu od 682,00€ i prihode od članarina u iznosu od 1.520,00€.

Tabelarni pregled ukupno ostvarenih prihoda u 2015 i 2016. godini.

| Redni broj | Vrsta prihoda | iznos 2015. godina | % učešće | iznos 2016. godina | % učešće | Smanjenje prihoda u odnosu na prethodnu godinu |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Prihodi iz budžeta CG | 365.065,00 | 71,96% | 371.176,73 | 78,01% | 6.111,73 |
| 2 | Prihodi iz budžeta lokalne samouprave | 136.697,00 | 26,95% | 102.432,80 | 21,53% | -34.264,20 |
| 3 | Prihodi od priloga | 1.400,00 | 0,28% | 682,00 | 0,14% | -718,00 |
| 4 | Prihodi od članarina | 3.962,00 | 0,78% | 1.520,00 | 0,32% | -2.442,00 |
| 5 | Finansijski prihodi | 168,00 | 0,03% | 0,00 | 0,00% | -168,00 |
| | **UKUPNO:** | **507.292,00** | **100,00%** | **475.811,53** | **100,00%** | **-31.480,47** |

Shodno tabelarnom pregledu konstauje se da se od ukupnih prihoda 78,01% odnosi na prihode iz budžeta CG, 21,53,% na prihode od lokalnih samouprava i 0,56% na ostale prihode.

Shodno prezentiranim podacima konstatuje se smanjenje ukupno ostvarenih prihoda u 2016. godini za 31.480,47€ u odnosu na prethodnu godinu.

Od ukupno ostvarenih prihoda iznos od 450.524,00€ odnosi se na prihode za redovno poslovanje, dok se iznos od 25.287,59€ odnosi na prihode za finansiranje izbornih kampanja.

Tabelarni pregled ostvarenih prihoda za redovno poslovanje i izborne ka

| Redni broj | Vrsta prihoda | Redovan rad | Izbori | Ukupno |
|---|---|---|---|---|
| 1 | Prihodi iz budžeta CG | 348.474,00 | 22.702,73 | 371.176,73 |
| 2 | Prihodi iz budžeta lokalne samouprave | 100.530,00 | 1.902,80 | 102.432,80 |
| 3 | Prihodi od priloga | 0,00 | 682,06 | 682,06 |
| 4 | Prihodi od članarina | 1.520,00 | 0,00 | 1.520,00 |
| | **UKUPNO:** | **450.524,00** | **25.287,59** | **475.811,59** |

**Prihodi iz budžeta CG**

Revizijom je utvrđeno da su Partiji u 2016. godini iz budžeta CG opredijeljena sredstva u iznosu od 371.176,49€ i to: za redovno poslovanje iznos od 334.102,06€, za rad poslaničkog kluba iz budžeta Skupštine CG iznos od 14.371,70€ i za finansiranje izbornih kampanja iznos od 22.702,73€.

Prihodi iz državnog budžeta ostvareni su shodno odredbama člana 7 i 8 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, dok su prihodi za finansiranje poslaničkog kluba ostvareni shodno odluci Administrativnog odbora Skupštine Crne Gore o utvrđivanju visine, načinu i postupku namjenske potrošnje sredstava opredijeljenih klubovima poslanika za angažovanje sekretara i stručnih konsultanata, dok su prihodi za finansiranje izbornih kampanja ostvareni shodno odredbama člana 14 Zakona .

**Prihodi iz budžeta jedinica lokalne samouprave**

Partija je u poslovnim knjigama evidentirala prihode iz budžeta lokalnih samouprava u iznosu od 100.530,49€ od kojih je dio prihoda u iznosu od 79.503,74€ tokom 2016.godine uplaćen na žiro račun Partije, dok su nenaplaćena potraživanja od lokalnih samouprava evidentirana u iznosu od 21.026,75€.

Partija je u poslovnim knjigama evidentirala prihode od jedinica lokalnih samouprava u iznosu od 102.432,80€ od kojih se na prihode za redovan rad odnosi iznos od 100.530,49€, a na prihode za finansiranje izbornih kampanja 1.902,80€. Revizijom je utvrđeno da je u 2016.godini dio prihoda u iznosu od od 79.503,74€ uplaćen na žiro račun za redovno poslovanje Partije, iznos od 1.902,80€ na izborni račun, dok je iznos od 21.026,75€, evidentiran na osnovu usaglašenih a nenaplaćenih potraživanja od lokalnih samouprava.

**Prihodi od priloga**

Prihodi u iznosu od 682,06€, evidntirani su po osnovu uplate priloga fizičkih lica i prihoda od pozitivne kamate. Dio prihoda u iznosu od 182,06€ odnosi se na prihode za redovan rad Partije dok se iznos od 500,00€ odnosi na prihode od priloga za finansiranje izbornih kampanja.

**Prihodi od članarina**

Prihodi iskazani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 1.520,00€ odnose se na prihode od članarina.

Odlukom Predsjednika Partije ( br. 05-13/2016 od 12.01.2016. godine) utvrđeni su iznosi mjesečniih članarina i to: 1€ za sve članove Partije,10€ za članove Glavnog Odbora i 30€ za članove Predsjedništva.

Funkcioner Pozitivne Crne Gore na državnom i lokalnom nivou, koji je izabran u ime Partije, u obavezi je plaćanja članarine u iznosu od 10% prosječne mjesečne neto zarade u Crnoj Gori za prethodnu godinu. Usled nemogućnosti plaćanja članarine, Odlukom je predviđeno i oslobađanje od obaveze plaćanje iste.

### 2.3.2.2. Troškovi

Partija je u 2016 godini ostvarila troškove u iznosu od 603.795,00€ i isti se odnose na: troškove materijala u iznosu od 7.296,47€, troškove goriva i električne energije u iznosu od 8.627,00€, troškove zarada, ugovorenih naknada i ostlih ličnih rashoda u iznosu od 224,495,31€, troškove telefonskih usluga i usluga prevoza u iznosu od 15.129,84€, troškove zakupa sala u iznosu od 2.563,02€, troškove održavanja opreme u iznosu od 4.451,67€, troškove reklame i propagande u iznosu od 52.685,12€, troškove amortizacije u iznosu od 5.864,00€, troškove neproizvodnih usluga u iznosu od 16.812,40€, troškove reprezentacije i istraživanja javnog mnjenja u iznosu od 45.180,97€, troškove platnog prometa u iznosu od 1.180,60€, troškove stipendija i donacija u iznosu od 3.400,00€, ostale nematerijalne troškove u iznosu od 1.455,27€ i troškove kamata u iznosu od 100,42€.

Uporedni tabelarni pregled ukupno ostvarenih troškova u 2015 i 2016. godini

| R/b | Vrsta troška | 2015. godina | % učešća | 2016. godina | % učešća | /smanjenje u odnosu na 2015.godinu |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | Troškovi materijala | 3.701,44 | 0,94% | 7.296,47 | 1,21% | 3.595,03 |
| 2 | Troškovi energije i goriva | 15.300,96 | 3,90% | 8.627,98 | 1,43% | -6.672,98 |
| 3 | Troškovi zarada, ugovorenih naknada i ostali lični rashodi | 224.495,31 | 57,22% | 215.883,40 | 35,75% | -8.611,91 |
| 5 | Troškovi telefonskih usluga i prevoza | 15.129,84 | 3,86% | 26.523,97 | 4,39% | 11.394,13 |
| 6 | Troškovi zakupa | 2.563,02 | 0,65% | 31.140,20 | 5,16% | 28.577,18 |
| 7 | Troškovi reklame, propagande i štampe | 52.685,12 | 13,43% | 129.840,62 | 21,50% | 77.155,50 |
| 8 | Troškovi amortizacije | 5.864,08 | 1,49% | 4.836,08 | 0,80% | -1.028,00 |
| 9 | Troškovi ostalih usluga ( održavanje opreme i naknada za puteve) | 4.451,67 | 1,13% | 2.684,86 | 0,44% | -1.766,81 |
| 10 | Troškovi neproizvodnih usluga | 16.812,40 | 4,29% | 58.981,39 | 9,77% | 42.168,99 |
| 11 | Troškovi reprezentacije | 45.180,97 | 11,52% | 47.063,73 | 7,79% | 1.882,76 |
| 12 | Troškovi platnog prometa | 1.180,60 | 0,30% | 1.416,77 | 0,23% | 236,17 |
| 13 | Ostali nematerijalni troškovi | 1.455,27 | 0,37% | 68.509,53 | 11,35% | 67.054,26 |
| 14 | Troškovi kamata na kredite | 100,34 | 0,03% | 0,00 | 0,00% | -100,34 |
| 15 | troškovi po osnovu stipendija i donacija | 3.400,00 | 0,87% | 990,00 | 0,16% | -2.410,00 |
| **UKUPNO** | | **392.321,02** | **100,00%** | **603.795,00** | **100,00%** | **211.473,98** |

Shodno prezentiranim podacima najveće učešće u ukupnim troškovima imaju troškovi zarada, ugovorenih naknada i ostali lični rashodi sa 35,75%, troškovi reklame i propaganda sa 21,50%, ostali nematerijalni troškovi sa 11,35%, troškovi neproizvodnih usluga sa 9,77%, troškovi reprezentacije sa 7,79% i sl.
Partija je u 2016. godini ostvarila troškove u većem iznosu za 211.473,98€ u odnosu na 2015. godinu. Na povećanje troškova uticali su troškovi izbornih kampanja koji su uključeni u ukupno iskazane troškove za 2016. godinu, ali upoređujući troškove bez izbornih kampanja isti su ostvareni u manjem iznosu za 41.984,08€ u odnosu na 2015. godinu.
Od ukupno evidentiranih troškova na troškove za redovno poslovanje odnosi se 350.336,94€, a na troškove izbornih kampanja iznos od 253.458,06€.
Tabelarni pregled ostvarenih troškova za redovan rad i izborne kampanje Partije za 2016. godinu

| r/b | konto | Naziv konta | troškovi za redovno poslovanje | troškovi izbornih kampanja | Ukupno | % Učešće |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 1 | 511 i 512 | Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala | 6.757,73 | 538,74 | 7.296,47 | 1,21% |
| 2 | 513 | Troškovi goriva i energije | 7.827,98 | 800,00 | 8.627,98 | 1,43% |
| 3 | 520,522 i 52 | Troškovi zarada, ugovorenih naknada i ostali lični rashodi | 197.849,45 | 18.033,95 | 215.883,40 | 35,75% |
| 4 | 531 | Troškovi transportnih usluga i telefonskih u | 22.761,75 | 3.762,22 | 26.523,97 | 4,39% |
| 5 | 532 | Troškovi usluga održavanja | 2.684,86 | 0,00 | 2.684,86 | 0,44% |
| 6 | 533 | Troškovi zakupnina | 13.620,00 | 17.520,20 | 31.140,20 | 5,16% |
| 7 | 535 | Troškovi reklame i propagande | 9.112,35 | 120.728,27 | 129.840,62 | 21,50% |
| 8 | 540 | Troškovi amortizacije | 4.836,08 | 0,00 | 4.836,08 | 0,80% |
| 9 | 550 | Troškovi neproizvodnih usluga | 16.350,99 | 42.630,40 | 58.981,39 | 9,77% |
| 10 | 551 | Troškovi reprezentacije | 31.266,60 | 15.797,13 | 47.063,73 | 7,79% |
| 11 | 553 | troškovi platnog prometa | 970,03 | 446,74 | 1.416,77 | 0,23% |
| 12 | 554 | Troškovi donacija | 990,00 | 0,00 | 990,00 | 0,16% |
| 13 | 555 i 559 | Ostali nematerijalni troškovi | 35.309,12 | 33.200,41 | 68.509,53 | 11,35% |
| | | **Ukupno** | **350.336,94** | **253.458,06** | **603.795,00** | **100,00%** |

**Troškovi materijala (konto 511, 512)**

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama u iznosu od 7.296,47€ odnose se na troškove kancelarijskog materijala u iznosu od 3.865,54€, materijala za održavanje higijene poslovnih prostorija u iznosu od 663,97€ i troškove ostalog materijala i robe u maloprodaji u iznosu od 2.766,96€. Od navedenih troškova iznos od 6.757,73€ odnosi se na troškove za redovno poslovanje, a iznos od 538,74€ na troškove izbornih kampanja. Revizijom je utvrđeno da su troškovi evidentirani na osnovu validne dokumentacije.

**Troškovi energije i goriva (konto 513)**

Troškovi evidentirani u iznosu od 8.627,98€, odnose se na troškove goriva u iznosu od 5.845,75€ i troškove električne energije u iznosu od 2.782,23€. Od troškova goriva iznos od 800,00€ odnosi se na troškove izbornih kampanja, dok se preostali iznos ovih troškova i troškova električne energije odnosi na troškove za redovno poslovanje.

Navedeni troškovi su dokumentovani fakturama dobavljača i isti su plaćeni preko žiro računa osim troškova električne energije u iznosu od 220,92€ (nije plaćen račun za decembar 2016. godine ).

**Zarade i naknade i ostali lični rashodi**

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 215.883,40€ odnose se na troškove bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u iznosu od 72.232,85€, troškove naknada po ugovorima o djelu u iznosu od 122.625,00€, troškove poreza i prireza na naknade za zakup poslovnih prostora za potrebe izbornih kampanja u iznosu od 1.358,95€ i ostale lične rashode u iznosu od 19.666,60€.

**Troškovi bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca (konto 520)**

Troškovi evidentirani u iznosu od 72.232,85€ odnose se na neto zarade u iznosu od 37.622,70€, poreze na zarade i naknade u iznosu od 13.042,84€, doprinose na teret zaposlenih u iznosu od 13.458,94€, doprinose na teret poslodavca u iznosu od 5.776,13€, troškove prireza na porez na zarade u iznosu od 1.956,56€, ostale doprinose u iznosu od 375,68€ (fond rada, doprinos za privrednu komoru CG i doprinos za sindikat).

Pravni osnov isplate zarada zaposlenih utvrđen je ugovorima o radu koji su usklađeni sa opštim propisima o radu. Pojedinačnim ugovorima o radu utvrđena je i visina neto zarade zaposlenih.

Uzorkom je izvršena je provjera obračuna zarada i utvrđeno je da se zarade obračunavaju u skladu sa važećim zakonskim propisima koji regulišu ovu oblast.

**Troškovi naknada po ugovoru o djelu ( konto 522)**

Revizijom je utvrđeno da je Partija u 2016.godini shodno zaključenim ugovorima o djelu isplatila neto naknade u iznosu od 122.625,85€. Od navedenih troškova iznos od 105.950,00€ odnosi se na troškove redovnog poslovanja Partije, dok se iznos od 16.675,00€ odnosi na troškove izbornih kampanja. Isplata naknada je vršena angažovanim izvršiocima za obavljanje sledećih poslova: rad u Call centru Partije, obilazak terena poslovi aktivnosti Foruma mladih, poslova obrade i elektronskog unosa podataka, usluge dekoracije, praćenja i analiziranja stranačkih aktivnosti na društvenim mrežama, poslova upravljanja na razvoju WEB aktivnosti, poslova motivacije članstva, intoniranje državne himne na završnoj konvenciji, poslova izrade scenografije za završnu konvenciju, snimanja završne konvencije, usluge fotografisanja stranačkih događaja i tribina u toku predizborne kampanje, poslove konsaltinga i stučne podrške u poslovima marketinga u predizbornoj kampanji i sl.

Pravni osnov za zaključivanje ugovora o djelu je sadržan u odredbama čl. 669 do čl. 698 Zakona o obligacionim odnosima.

Naknade po ugovorima o djelu, isplaćene su za 48 lica u iznosima od 50,00€ do 24.000,00€ po izvršiocu u zavisnosti od vrste posla i perioda angažovanja istih, odnosno na mjesečnom nivou od 50,00€ do 6.000,00€. Uvidom u zaključene ugovore o djelu utvrđeno je da su lica za obavljanje pojedinih poslova ili usluga angažovana na period od mjesec dana do jedanaest mjeseci. Revizijom je utvrđeno da su pored ostalih izvršioca ugovorom o djelu bila angažovana i dva funkcionera Partije i da su po tom osnovu primali naknade. Uvidom u imovinske kartone navedenih lica utvrđeno je da su isti prijavili prihode ostvarene po ovom osnovu Agenciji za sprečavanje korupcije.

Navedne naknade su isplaćene preko žiro računa, osim iznosa od 27.500,00€ koji je isplaćen gotovinski iz blagajne i prezentiran u dijelu izvještaja koji se odnosi na blagajničko poslovanje Partije.

**Ostali lični rashodi i naknade (konto 529)**

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 19.666,60€ odnose na: troškova upotrebe sopstvenog vozila u službene svrhe u iznosu od 19.404,60€ i troškove smještaja na službenom putu u iznosu od 262,00€. Troškovi upotrebe sopstveng vozila u službene svrhe u iznosu od 19.404,60€ plaćeni su gotovinski i prezentirani su u dijelu Izvještaja koji se odnosi na blagajničko poslovanje, dok su troškovi smještaja na službenom putu u iznosu od 262,00€ plaćeni sa žiro računa shodno ispostavljenim fakturama dobavljača.

**Troškovi telefonskih usluga i prevoza (konto 531)**

Troškovi evidentirani u iznosu od 26.523,97€ odnose se na troškove fiksne i mobilne telefonije u iznosu 8.877,49€, troškove komunalnih usluga u iznosu od 870,44€, troškove nabavke avio karata u iznosu od 11.369,02€, troškove prevoza aktivista u iznosu od 3.776,93€, troškove renta cara u iznosu od 1.180,00€, troškove komunalija u iznosu od 320,91€ i troškove održavanja sajta u iznosu od 129,18€. Od ukupno iskazanih troškova iznos od 22.761,75€ odnosi se na redovno poslovanje, dok se iznos od 3.762,22 odnosi na troškove izbornih kampanja .

Revizijom je utvrđeno da je dio navednih troškova u iznos od 25.993,06€ plaćen preko računa i to (iznos od 22.230,78 preko rčuna za redovno poslovanje, iznos od 3.762,22€ preko izbornog računa i iznos od 14,71€ preko računa Visa kartice), dok dio troškova u iznosu od 530,91€ nije plaćen već je iskazan na kontu neizmirenih obaveza. Navedeni troškovi su pravdani adekvatnom dokumentacijom.

**Troškovi održavanja osnovnih sredstava (konto 532)**

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 2.684,80€ odnose se na troškove održavanja, vozila u iznosu od 1.817,76€ i troškove održavanja poslovnih prostora u iznosu od 867,10€.

Navedeni troškovi su plaćeni sa žiro računa Partije i isti su adekvatno dokumentovani.

**Troškovi zakupnina (konto 533)**

Partija je na ime zakupa poslovnih prostora evidentirala troškove u iznosu od 31.140,20€ od kojih se na troškove za redovno poslovanje odnosi iznos od 13.620,00€, a iznos od 17.520,20€ na troškove izborne kampanje.

Troškovi redovnog poslovanja Partije odnose se na troškove zakupa poslovnih prostora za potrebe opštinskih odbora (Berane, Cetinje, Nikšić, Kotor, Plav, Rožaje, Ulcinj i Podgorica) u iznosu od 13.140,00€ i troškove zakupa sala u iznosu od 480,00€. Isplata troškova za zakup poslovnih prostora je izvršena shodno zaključenim ugovorima sa fizičkim licima, dok su troškovi zakupa sala plaćeni shodno fakturama dobavljača. Mjesečna zakupnina poslovnih prostora se kretala u iznosu od 150,00€ do 400,00€.

Troškovi izbornih kampanja u iznosu od 17.520,20€ odnose se na troškove zakupa dva poslovna prostora u Podgorici u iznosu od 900,00€, troškove zakupa konferencijskih sala u iznosu od 2.585,20€ i troškove zakupa reportažnih kola u iznosu od 14.035,00€. Troškovi zakupa poslovnih prostora isplaćeni su shodno zaključenim ugovorima sa fizičkim licima, dok su troškovi zakupa konferencijskih sala i reportažnih kola isplaćeni preko žiro računa shodno ispostavljenim fakturama dobavljača.

Glavni odbor Partije za obavljanje djelatnosti koristi poslovni prostor površine 426m$^2$ čija mjesečna zakupnina iznosi 3.910,68€ koju plaća Uprava za imovinu shodno zaključenom ugovoru sa fizičkim licem (br. 0201/4204 od 09.08.2016 godine), a u skladu sa članom 7 Zakona o finansiranju političkih partija.

**Troškovi reklame i propagande (konto 535)**

Troškovi evidentirani u poslovnim knjigama Partije u iznosu od 129.840,62€ odnose se na troškove reklame i propagande. Dio navedenih troškova u iznosu od 120.728,27€ odnosi se na troškove izbornih kampanja, dok se iznos od 9.112,35€ odnosi na redovno poslovanje.

Troškovi izbornih kampanja odnose se na troškove marketinških usluga u iznosu od 98.867,80€, troškove zakupa bilborda u iznosu od 8.356,86€, troškove štampe reklamnog materijala u iznosu od 1.198,40€, troškove istraživanja javnog mnjenja u iznosu od 3.570,00€ i troškove nabavke reklamnog i ostalog promotivnog materijala u iznosu od 8.735,21€.

Troškovi marketinčkih usluga u iznosu od 98.867,80€ odnose se na troškove medijskog predstavljanja na radiju i televiziji. Navedeni troškovi su dokumentovani ugovorima o poslovnoj saradnji (br.19-1075/2016, br.2351-

09/16, br.2407-10/16 i br.19-1231/2016) i fakturama dobavljača. Dio navedenih troškova u iznosu od 38.373,00€ nije plaćen već je iskazan na kontu neizmirenih obaveza.

Troškovi zakupa bilborda i panoa iskazani u iznosu od 9.555,26€ plaćeni su sa izbornog računa shodno ugovoru o zakupu br.19-818/2016 od 31.08.2016 i ispostavljenim fakturama.

Troškovi istraživanja javnog mnjenja iskazani u iznosu od 3.570,00€ plaćeni su sa izbornog računa shodno zaključenom ugovoru (djel.br.19-989/2016 od 16.09.2016.godine) i fakturom dobavljača.

Troškovi nabavke reklamnog i ostalog promotivnog materijala u iznosu od 8.735,21€ plaćeni su sa izbornog računa shodno ugovoru br.01-960/2016 i fakturom dobavljača.

Troškovi za redovno poslovanje u iznosu od 9.112,35€ odnose se na troškove sms poruka u iznosu od 1.700,00€, troškove štampanja reklamnog materijala u iznosu od 7.150,55€ i troškove dizajna u iznosu od 261,80€. Navedeni troškovi su plaćeni preko redovnog računa Partije i isti su dokumentovani fakturama dobavljača.

**Troškovi amortizacije (konto 540)**

Troškovi evidentirani u iznosu od 4.836,00€ odnose se na troškove obračunate amortizacije osnovnih sredstva (vozila i kancelarijski namještaj i oprema) za 2016. godinu.

**Troškovi neproizvodnih usluga (konto 550)**

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 58.981,39€ odnose se na troškove snimanja spotova u iznosu od 10.527,50€, toškove tehnićke podrške za realizaciju završne konvencije Partije u iznosu od 28.318,00€, troškove internet usluga u iznosu od 4.720,73€, troškove usluga računovodstva i revizije u iznosu od 2.856,00€, troškove dekoracije i tehničke organizacije u iznosu od 1.683,05€, troškove klipinga u iznosu od 6.128,50€, troškove promocije i ostalih neproizvodnih usluga u iznosu od 3.875,51€ i troškove nabavke avio karata u iznosu od 872,10€.

Od navedenih troškova iznos od 16.350,99€ odnosi se na troškove redovnog poslovanja, dok se iznos od 42.630,40€ odnosi na troškove izbornih kampanja. Troškovi neproizvodnih usluga koji se odnose na redovno poslovanje plaćeni su

sa računa Partije osim iznosa od 476,00€ (dio troškova za knjigovodstvene usluge ) koji nije plaćen, dok su troškovi izbornih kampanja plaćeni sa izbornog računa osim iznosa od 239,00€ koji nije plaćen. Navedeni troškovi su adekvatno dokumentovani.

**Troškovi reprezentacije (konto 551)**

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 47.063,73€ odnose se na troškove ugostiteljskih usluga i nabavku potrošne robe u maloprodaji za reprezentativne svrhe u iznosu od 46.147,23€ i troškove konsultanskih usluga u iznosu od 916,50€. Od navedenih troškova iznos od 30.350,10€ odnosi se na troškove redovnog poslovanja, dok se iznos od 15.797,13€ odnosi na troškove izbornih kampanja. Navedeni troškovi su dokumentovani.

Dio troškova za redovno poslovanje u iznosu od 14.064,92€ plaćen je sa računa Visa kartice, iznos od 6.442,01 € gotovinski iz blagajne, iznos od 9.758,23€ sa računa Partije, dok iznos od 84,00€ nije plaćen. Troškovi izbornih kampanja plaćeni su sa izbornog računa.

**Troškovi platnog prometa (konto 553)**

Troškovi evidentirani u u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 1.416,77€ odnose se na troškove bančinih usluga po osnovu izvršenih finansijskih transakcija sa računa Partije (redovnog , izbornog računa i računa Viza kartice).

**Troškovi donacija (konto 554)**

Troškovi evidentirani u u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 990,00€ odnose se na troškove pomoći fizičkim licima u iznosu od 640,00€ i NVO u iznosu od 350,00€.

Troškovi pomoći isplaćeni su za tri lica u iznosu od po 20,00€ do 600,00€. Pomoć je isplaćivana licima zbog teške materijalne situacije. Navedeni troškovi su dokumentovani odlukama predsjednika Partije i zahtjevima za dodjelu pomoći.

**Drugi nematerijalni troškovi (konto 555 i 559)**

Troškovi evidentirani u Glavnoj knjizi Partije u iznosu od 68.509,53€ odnose se na troškove štampe dizajna reklamnog i promotivnog materijala, štampe

pozivnica, troškove brendiranja, troškove štampe i montaže banera i bilborda u iznosu d 55.717,95€, troškove usluga zakupa na portal u iznosu od 11.899,41€ i ostale nematerialne troškove u iznosu od 710,57€.

Dio navedenih troškova u iznosu od 35.309,12€ odnosi se na troškove redovnog poslovanja Partije, dok se iznos od 33.200,41€ odnosi na troškove izbornih kampanja. Troškovi za redovno poslovane plaćeni su preko računa Partije osim iznosa od 724,77€ koji je plaćen gotovinski iz blagajne, dok su troškovi izbornih kampanja plaćeni sa izbornog računa. Navedeni troškovi su pravdani adekvatnom dokumentacijom.

### 2.3.3. ISKAZ O NOVČANIM TOKOVIMA

U iskazu o novčanim tokovima gotovine prezentiraju se podaci o prilivima i odlivima gotovine iz poslovnih aktivnosti, iz aktivnosti investiranja i iz aktivnosti finansiranja. Osim priliva i odliva u navedenom iskazu se prezentiraju i podaci o stanju gotovine na početku i na kraju izvještajnog perioda.

U Iskazu o novčanim tokovima gotovine za period od 01.01.-31.12.2016. godine iskazani su prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti u iznosu od 504.422,00€, odlivi gotovine u iznosu od 564.351,00€ i neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (razlika priliva i odliva gotovine ) u iznosu od 59.929,00€.

Iz aktivnosti investiranja iskazani su odlivi sredstava u iznosu od 5.469€ po osnovu nabavke opreme .

U navedenom Iskazu je iskazana i gotovina na početku izvještajnog perioda u iznosu od 67.819,00€ i gotovina na kraju izvještajnog perioda u iznosu od 2.421,00€.

Stanje gotovine na početku i na kraju izvještajnog perioda odgovara iznosima evidentiranim u poslovnim knjigama Partije.

## IV REALIZACIJA PREPORUKA IZ PRETHODNIH GODINA

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja za 2015. godinu Pozitivne CG, Državna revizorska institucija je utvrdila određene nepravilnosti i dala preporuke za otklanjanje istih. Preporuke su se odnosile na sljedeće :

- **Da Partija za obavljanje poslova na sistematizovanim radnim mjestima zaključuje ugovore o radu, a ne ugovore o djelu i da ugovorom o djelu precizno definiše obavezu angažovanog izvršioca.**
- **Da evidentiranje svih troškova vrši na odgovarajućim kontima shodno važećem Pravilniku i da istu vrstu troška evidentira na jednom kontu.**
- **Da Internim aktom utvrdi jednu od metoda za obračun amortizacije (MRS 16).**

Revizijom Godišnjeg finansijskog izvještaja Partije za 2016. godinu utvrđeno je da je ista **realizovala** date preporuke .

**Izvještaj pripremila:**
**Slavka Tomić, načelnik u Sektoru IV**

**Član Senata DRI,**
**Rukovodilac Kolegijuma,**
**Nikola N. Kovačević**